

Forfatter: Dalgas, Ernesto

Titel: Udrag fra Dommedags Bog

Citation: Dalgas, Ernesto: "Dommedags Bog", i Dalgas, Ernesto: *Dommedags Bog*, udg. af Henrik Schovsbo, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1996, s. 88.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-dalgasdomval-shoot-idm139915689798768/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Dommedags Bog

sagt, har interesseret mig og stemmer i det hele med min Erfaring. Men nogle Spørgsmaal lades ubesvarede i Deres elegante Teori. Hvorledes forholder det sjælelige Liv i denne Masse sig til den ydre Form? Efter hvilke Love virke Urvæsenets Kræfter saa hensigtsmæssigt? Gives der ikke til Slut en mekanisk Forklaring? Eller have vi virkelig her de berygtede Causæ finales? Hvorledes er endelig det mer eller mindre gode Forhold mellem det hellige Individernes Individ og os smaa Snyltedyrt i Guddommens Bug?»

Han svarede: »Jeg overlader Besvarelsen af dette til Filosofien og til min vise Herre, som kender alt.« Da vendte jeg mig mod den store Rishi og nævnede ham ved Fornavn; thi længst genkendte jeg ham efter det Skældsord, hvormed han betegnede Zoologen før. »O, store Mester Arthur. I, som trods alle officielle Forkyndere af Starens Filosofi plus de utællelige Privatdocenter, er mig den eneste siden stakkels Kant – de andre være nok saa kloge og lærde – der bærer med Rette Navnet af Filosof – thi I spurgte ikke Skræddere og Skomagere, hvad Klokken var slaget, men gik Jer egen Kaas gennem Tid og Rum – løs I mig Verdens Gaade. I er et Barn af det samme Aarhundrede, som jeg, og ser, som jeg, med bitter, blodig Spot Tilværelsen i Jert eget Øjes Hulspejl som den Karikatur, den i Sandhed er. Der, hvor I ser det stygt, siger I: »Livet er stygt!« og lader Daaren folde sine Hænder tilbedende over for Farvedraaberne i Fluidum vivens. Jeg har nu hørt Duns Scotus tale fra Teologiens Synspunkt, Böhme som Teosof, Spinoza som Metafysiker og Fysiker og Dr. Häckel som Zoolog. Fra hvilken Side ser I det store X?»

Han svarede, imens jeg sad ved hans Fødder, som Gabriel sidder ved Gudfaders Skammel: »Jeg taler som den sande Filosof, idet min Filosofi er Psykologi. Ved Selvbeskuelse kender jeg Verdens Væsen. Her i mit Hjerterøres de samme Kræfter som de, ved hvilke Himmel og Jord bleve skabte. Se i Dig selv. Der finder Du den Vilje, som skabte alt.«

Jeg svarede ham: »Men, Mester, hvad er Viljen? Jeg har læst saa mange tykke Bøger om Viljen, men endnu aldrig har jeg truffet en antagelig Definition af, hvad Vilje er.«

Han svarede mig med følgende Huskevers: